

Databázové systémy

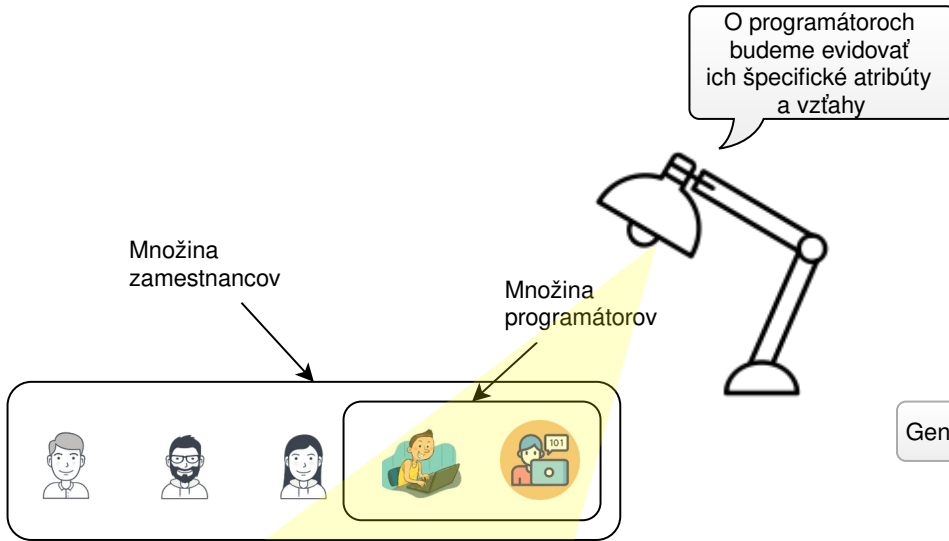
Vladislav Novák

3. cvičenie

Rozšírený entitno-relačný model

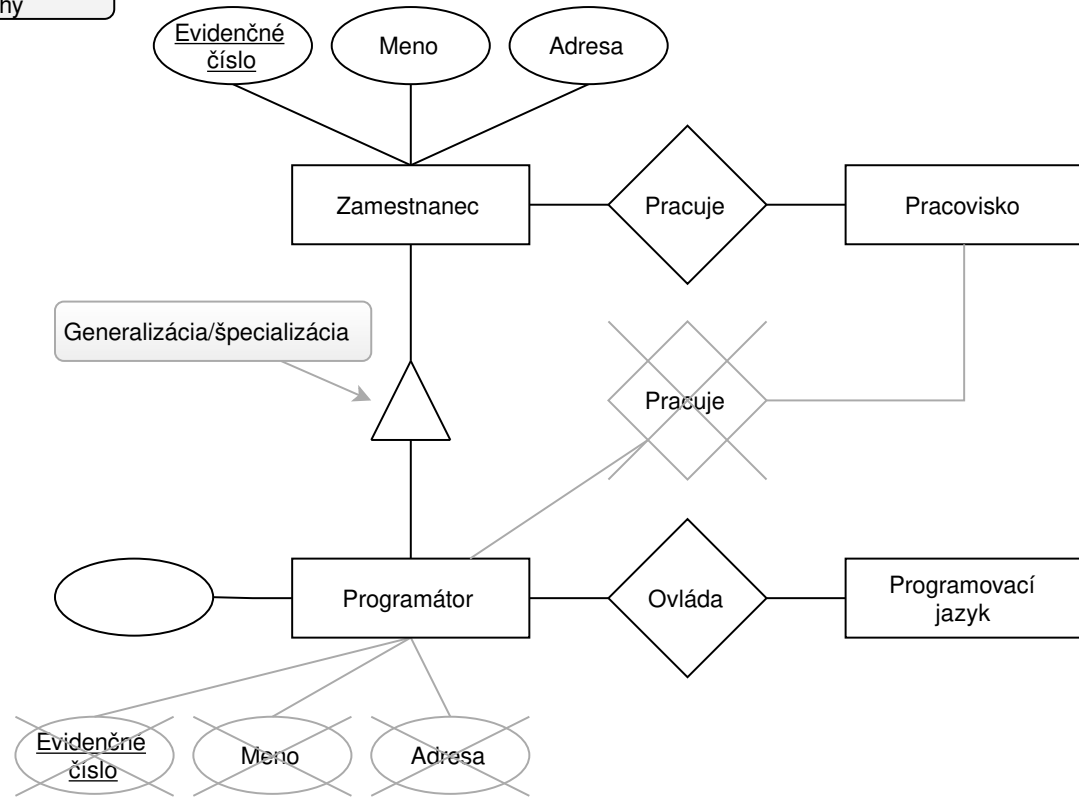
- Generalizácia/špecializácia
- Kategória (zjednotenie)
- Výlučné vzťahy
- Neprenosnosť vzťahu
- Agregácia a kompozícia

Generalizácia/špecializácia

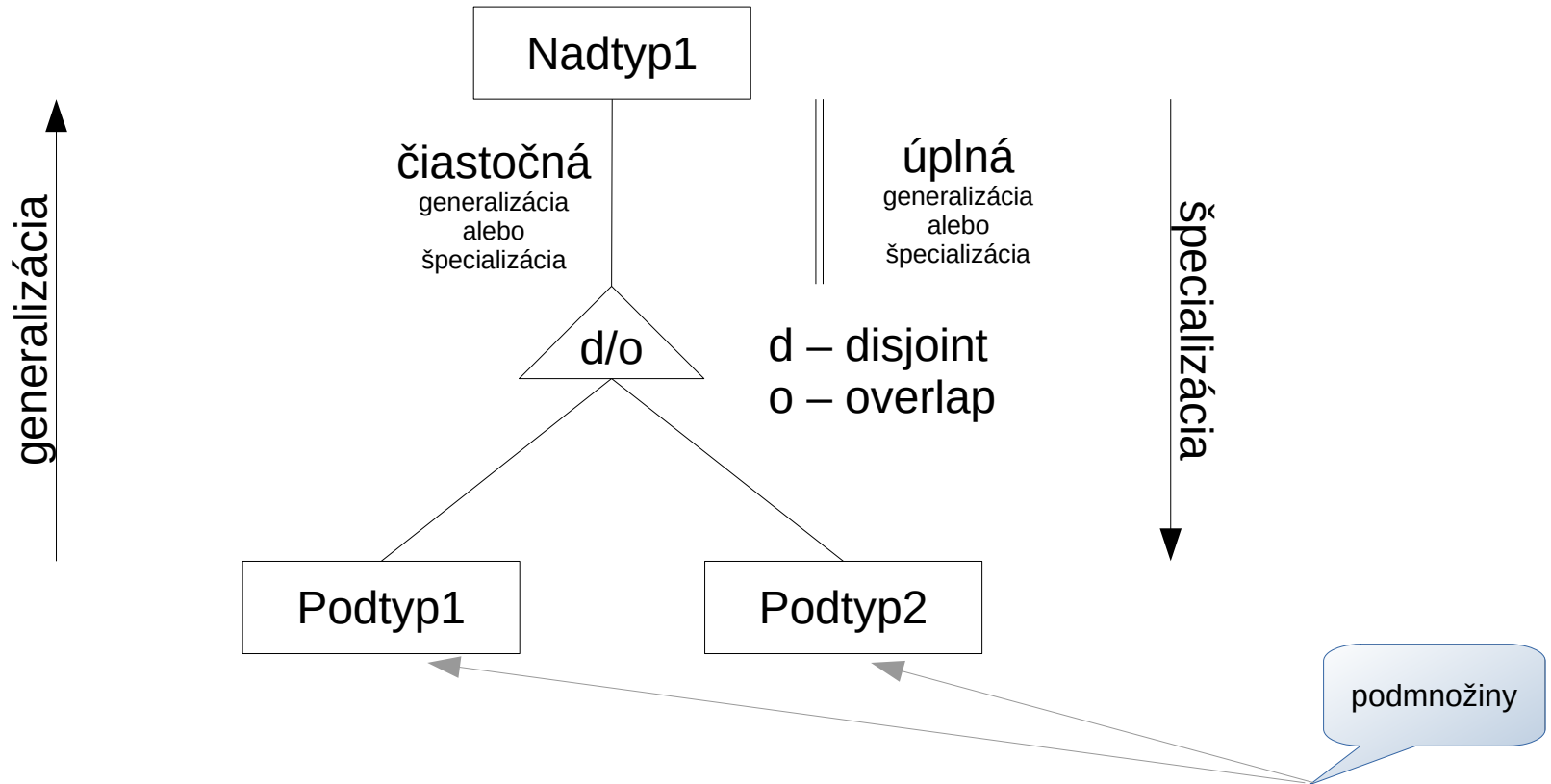

Množina zamestnancov = { , , , , }

Množina programátorov = { , }

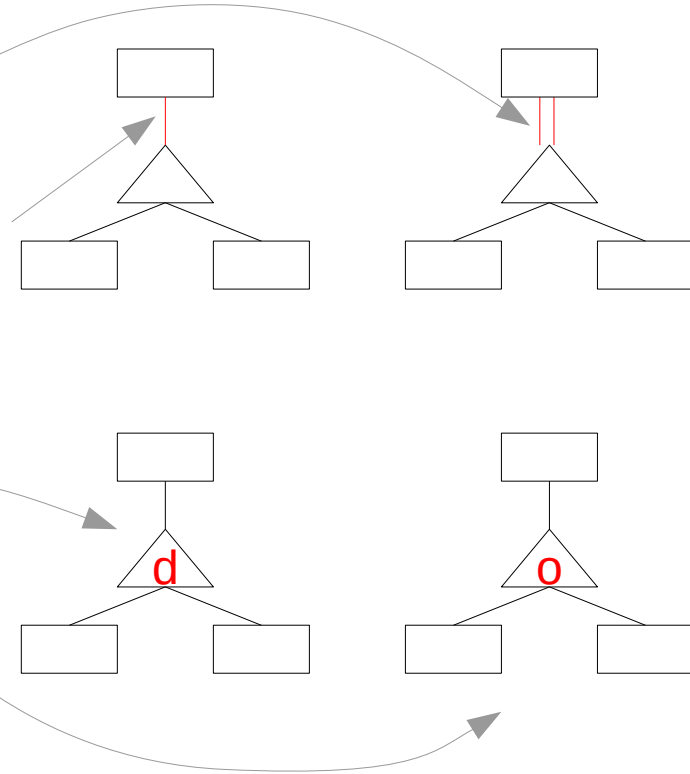

Generalizácia/špecializácia

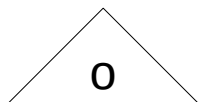
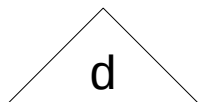

Generalizácia/špecializácia

- Úplná – entita nadtypu musí byť aj entitou podtypu
- Čiastočná – entita nadtypu nemusí byť entitou podtypu
- Disjoint – entita patrí len do jedného podtypu
- Overlap – entita môže patriť do viacerých podtypov

Generalizácia/špecializácia

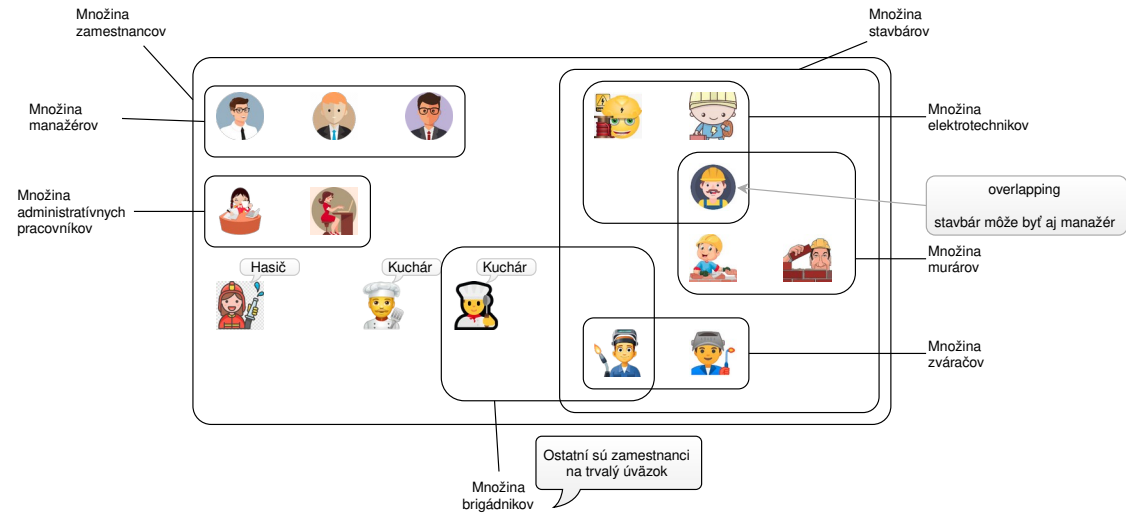
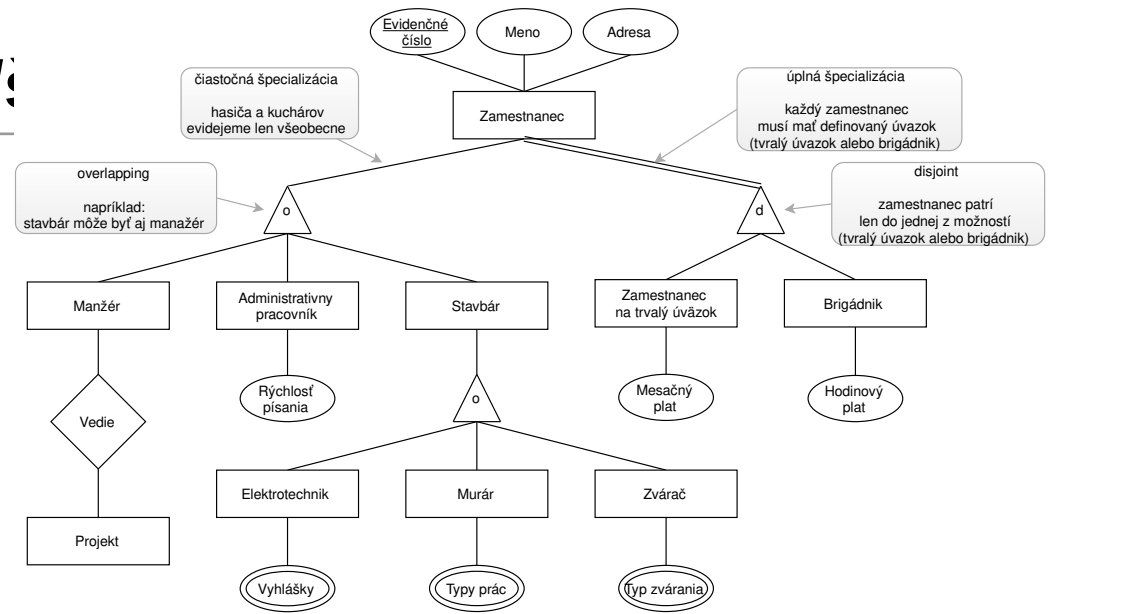

Príklad 3.1 – Generalizácia/špecializácia – Zamestnanci firmy

Navrhните model pre databázu zamestnancov firmy. Pomocou generalizácie modelujte rôzne typy zamestnancov.

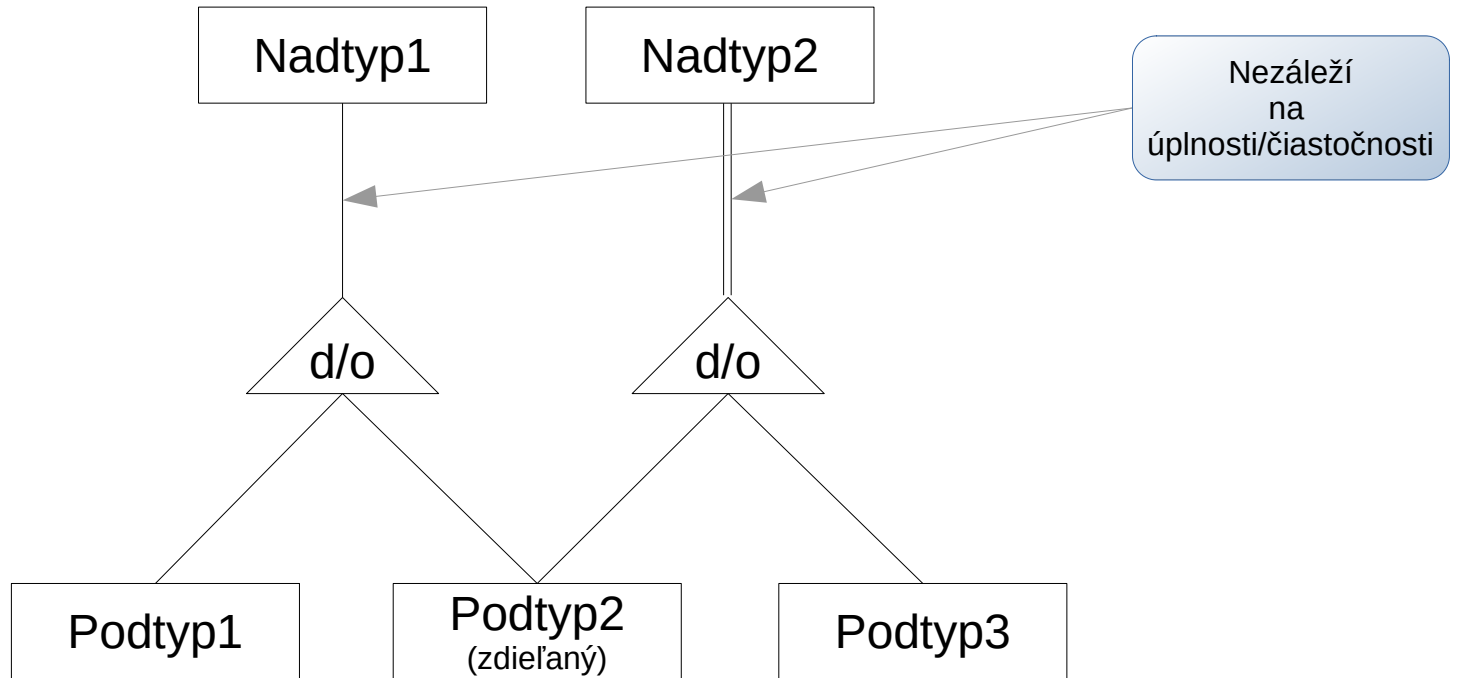
- Podľa typu práce ich rozdeľte na
  - manažérov,
  - administratívnych pracovníkov,
  - stavbárov. Stavbárov rozdeľte tiež podľa profesii.
  - Vo firme môžu existovať aj zamestnanci iných typov, ale o nich nebude databáza evidovať žiadne špecifické informácie.
- Podľa druhu dohody a spôsobu vyplácania ich rozdeľte na
  - zamestnancov vyplácaných pravidelnou mesačnou mzdou,
  - na brigádnikov vyplácaných podľa počtu odpracovaných hodín.

Príklad 3.1 – Generalizácia/š

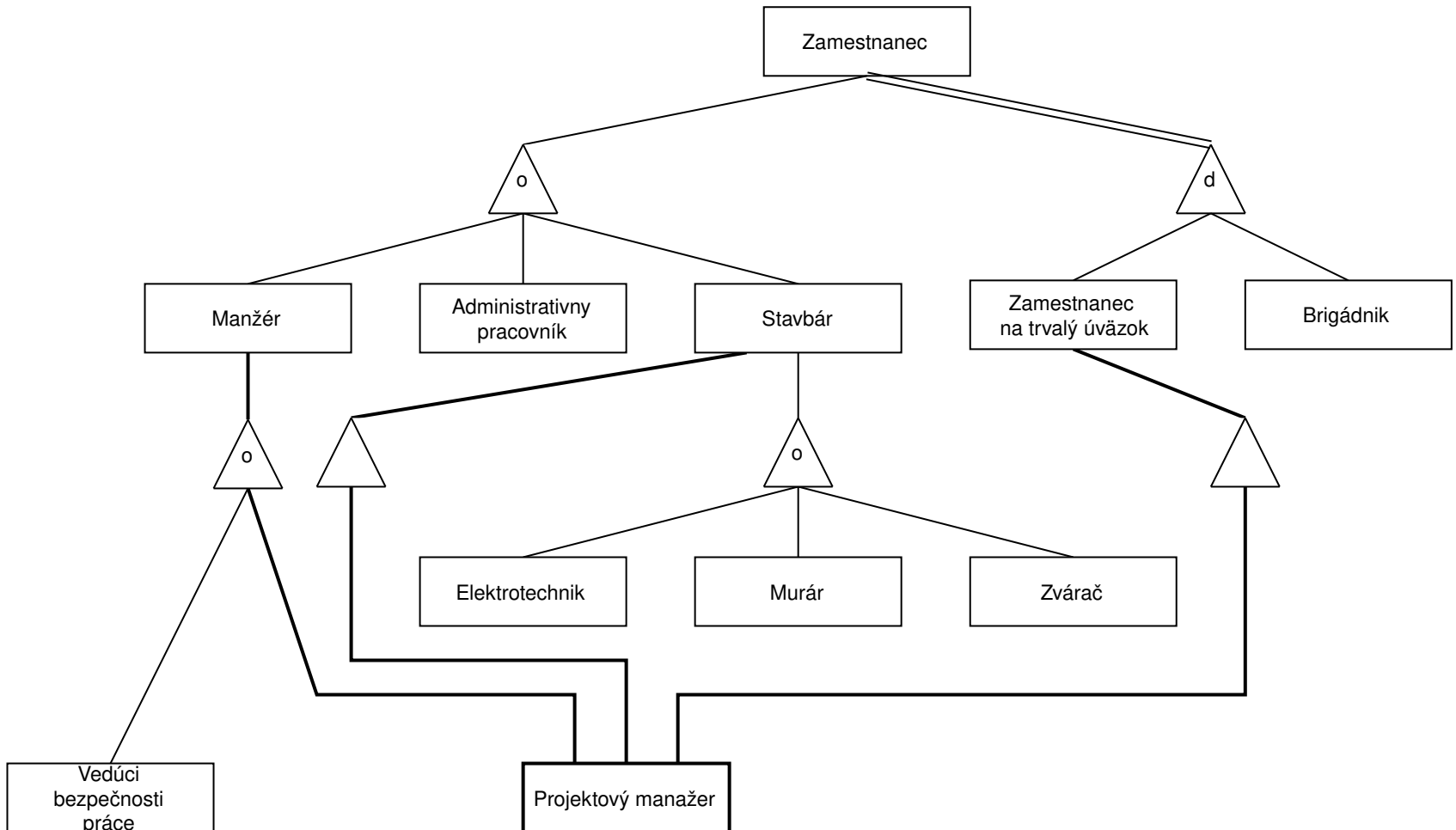
Generalizácia/špecializácia – zdieľaný podtyp

Príklad 3.2 – Generalizácia/špecializácia – Zamestnanci firmy

Do riešenia predchádzajúceho príkladu doplňte typ zamestnanca Projektový manažer. Projektový manažér môže byť len zamestnanec, ktorý je manažérom a zároveň stavbárom. Projektový manažér musí byť zamestnanec na trvalý pracovný pomer.

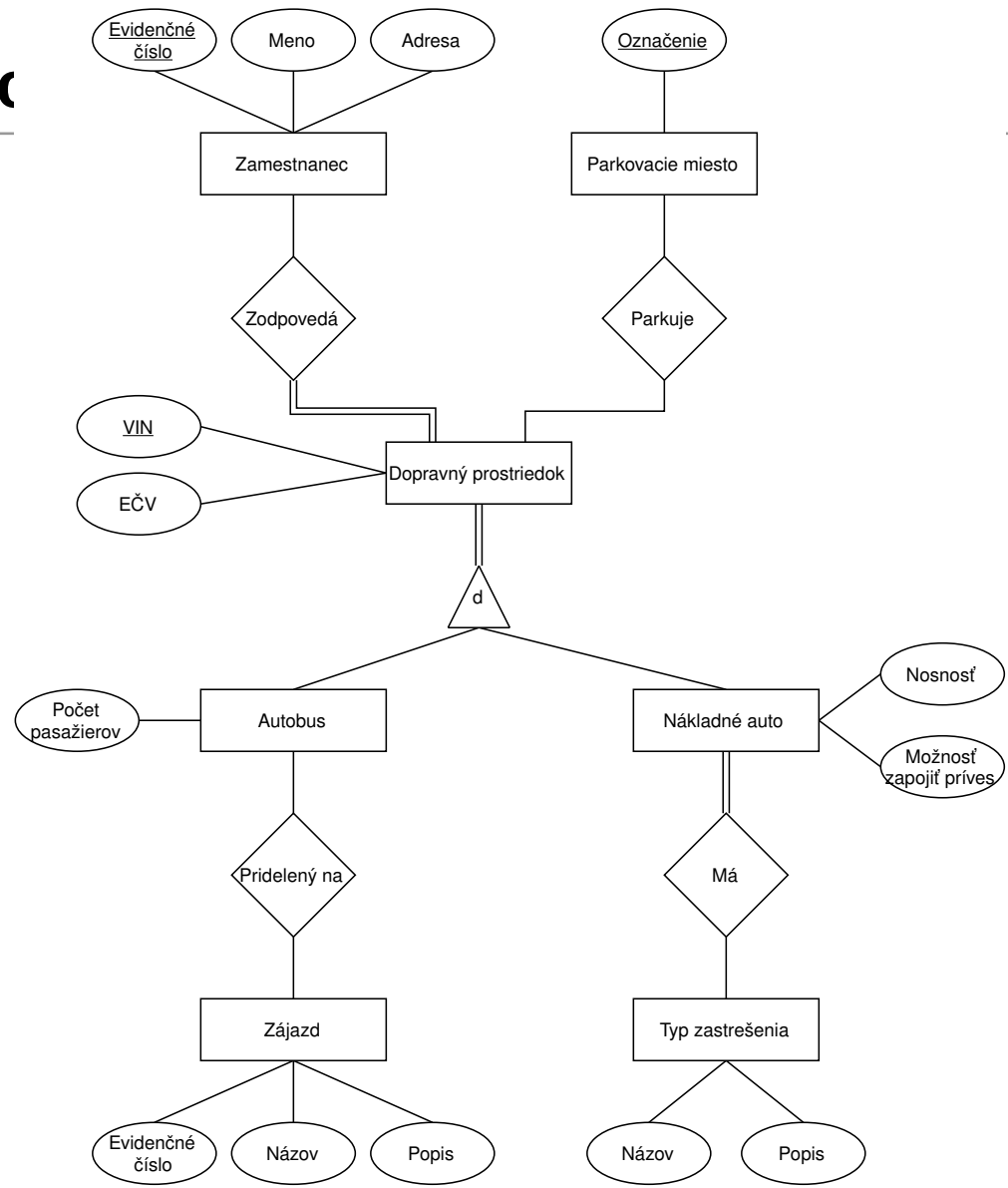
Príklad 3.2 – Generalizácia/špecializácia – Zamestnanci firmy

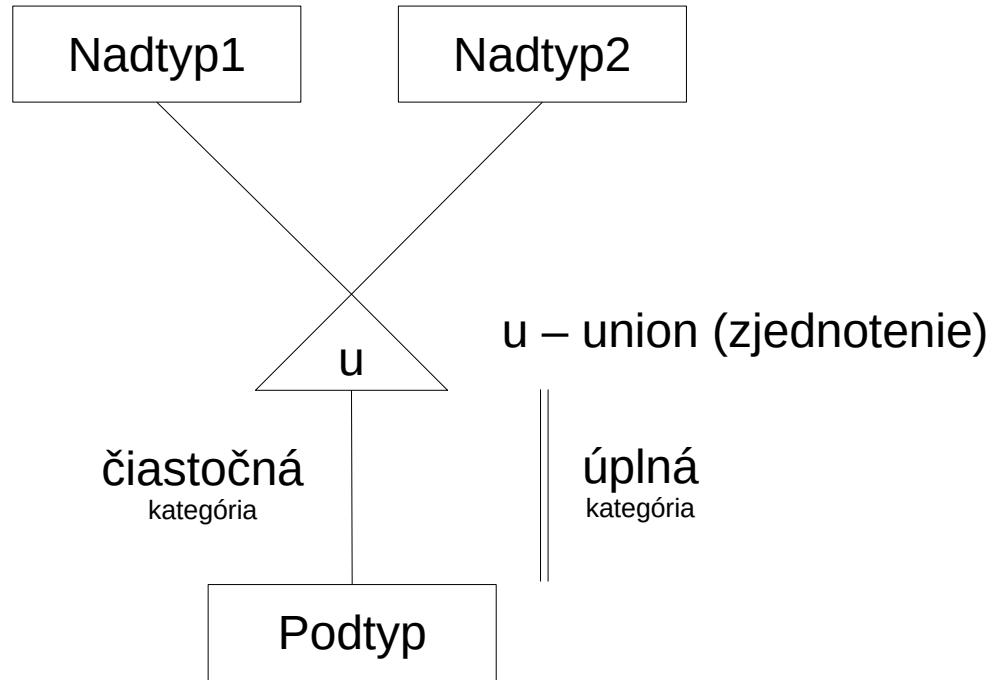
Príklad 3.3 – Generalizácia/špecializácia – Autá

- Navrhnite model pre databázu informácií o autobusoch a nákladných autách, ktoré vlastní dopravná firma. Použite generalizáciu/špecializáciu.
- Pre každý dopravný prostriedok evidujte
  - zodpovedného zamestnanca,
  - vyhradené parkovacie miesto vo firme,
  - VIN (identifikačné číslo vozidla),
  - EČV (evidenčné číslo vozidla).
- Pre autobusy evidujete aj
  - maximálny počet pasažierov
  - a zázazdy, na ktoré je autobus pridelený.
- Pre nákladné autá definujte aj
  - nosnosť,
  - či je možné pripojiť príves,
  - typ zastrešenia.

Príklad 3.3 – Generalizácia/špec

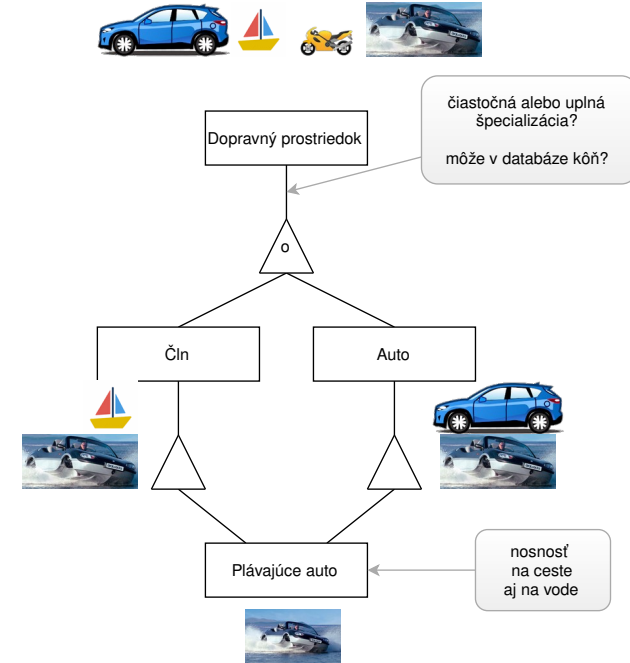
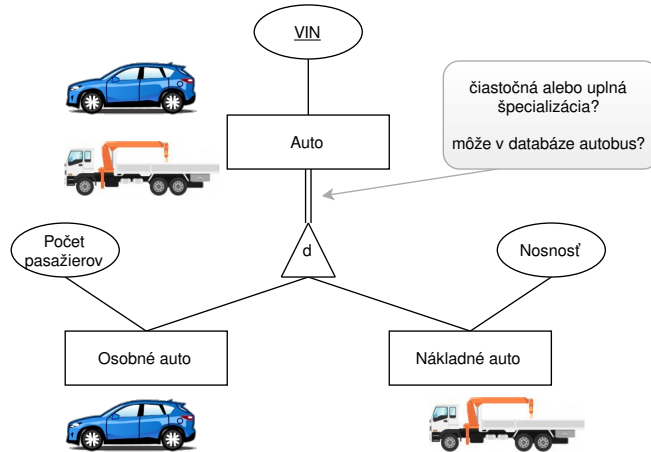
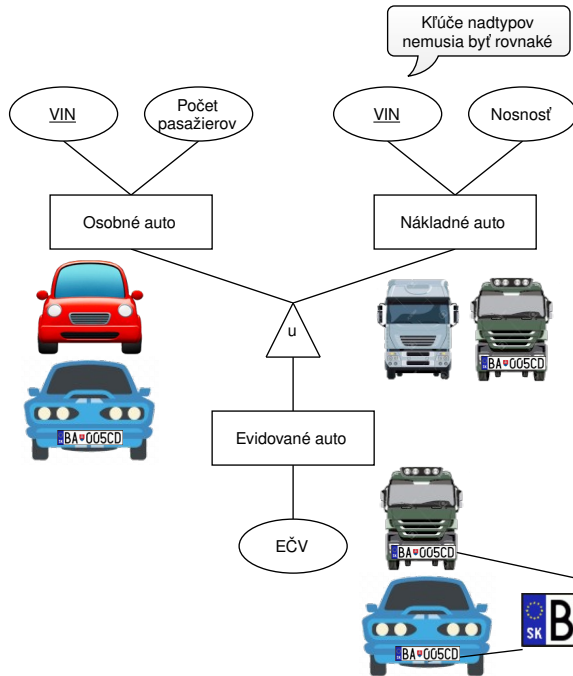

Kategória (zjednotenie)

- Čiasočná – do podtypu patrí zjednotenie entít v nadtypoch (v podtype sú všetky entity z nadtypov)
- Úplná – do podtypu patrí len podmnožina zjednotenia entít v nadtypoch (v podtype môže byť len časť entít z nadtypov)

Kategória (zjednotenie) a porovnanie s generalizáciou/špec.

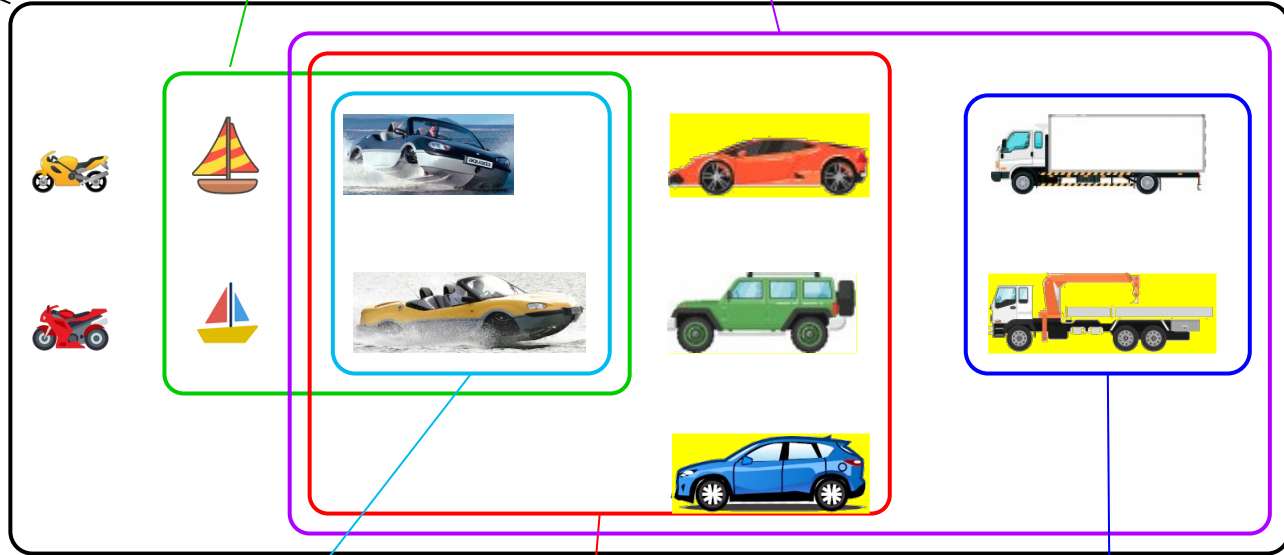

Kategória (zjednotenie) a porovnanie s generalizáciou/špec.

Množina
dopravných
prostriedkov

Množina
člnov

Množina
áut

Množina
plávajúcich
áut

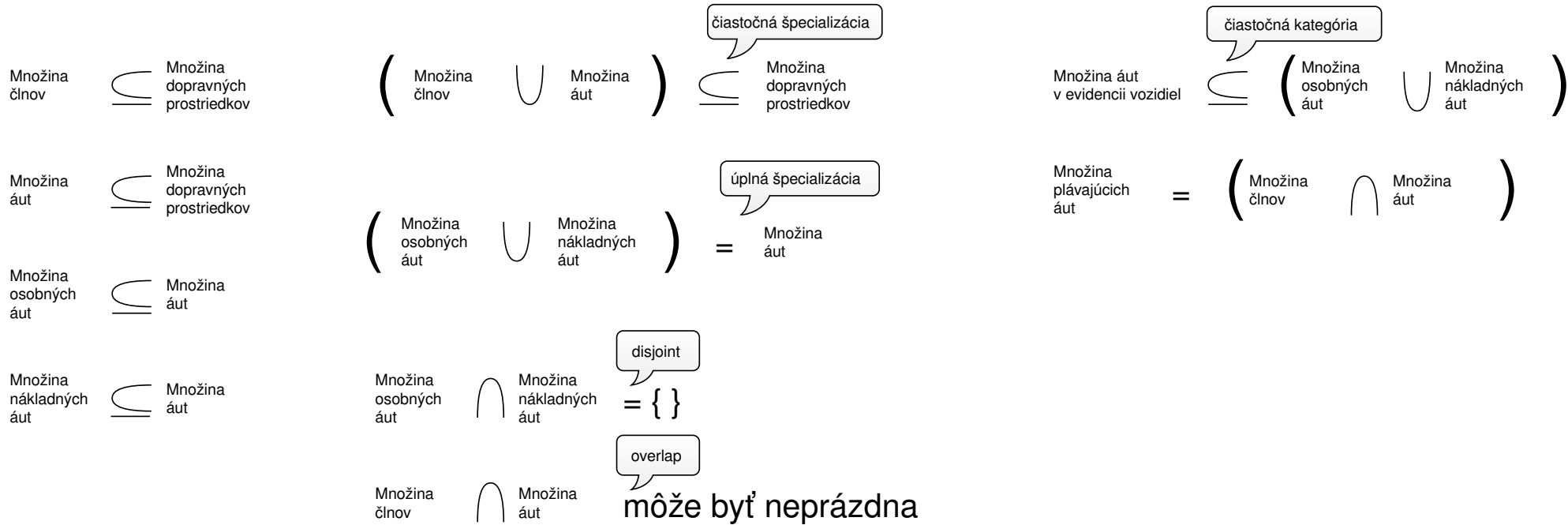
Množina
osobných
áut

Množina
nákladných
áut

Množina áut
v evidencii vozidiel

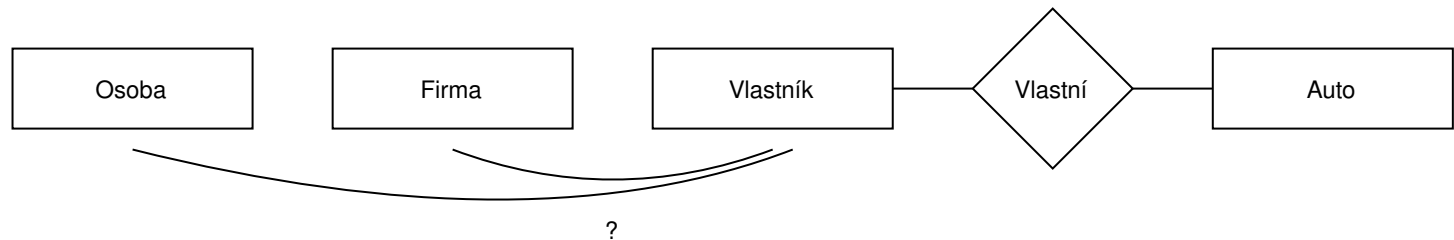

Kategória (zjednotenie) a porovnanie s generalizáciou/špec.

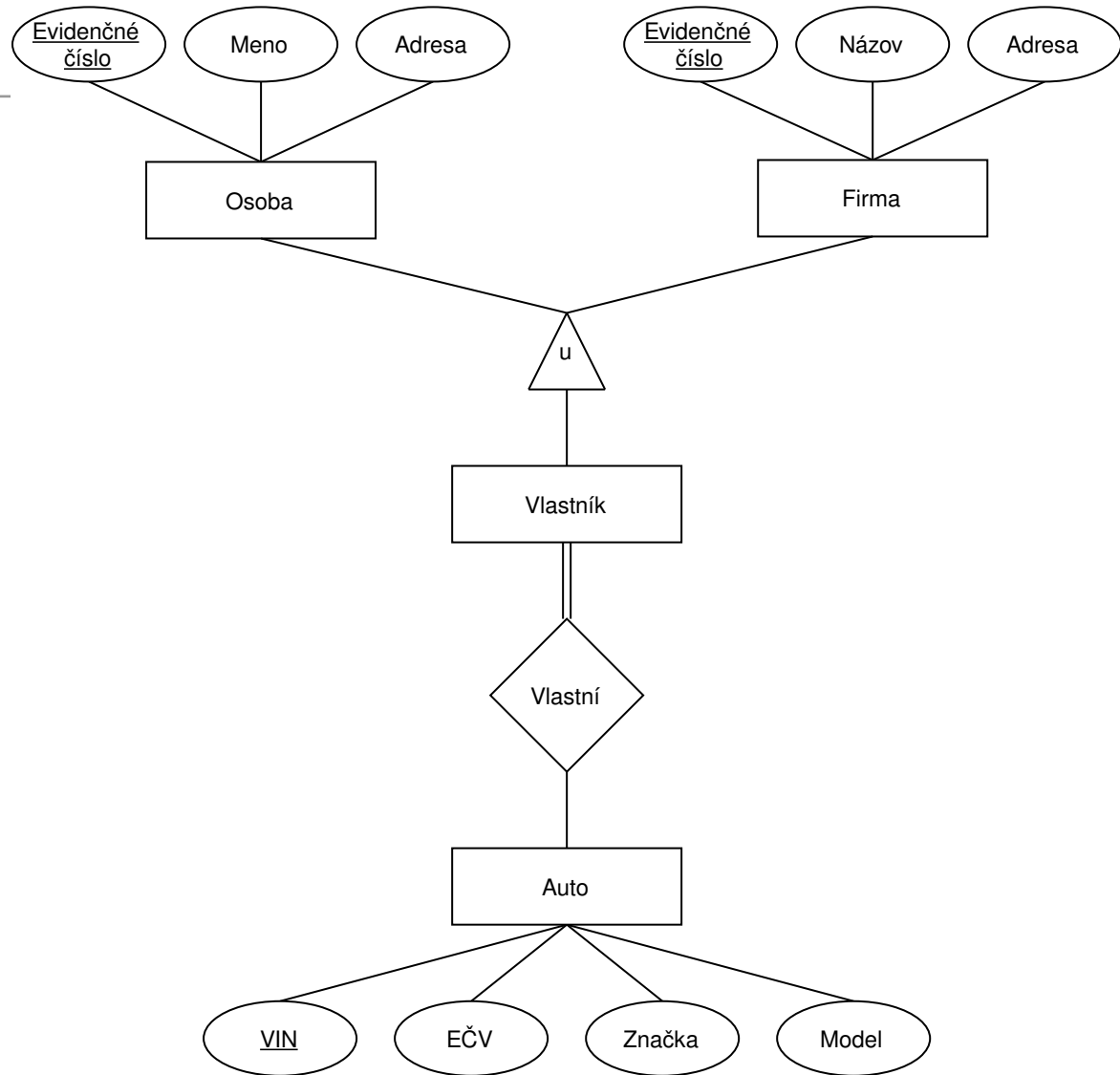

Príklad 3.4 – Kategória

- Definujte typy entít reprezentujúce
  - súkromnú osobu
  - a firmu.
- Definujte typ entity reprezentujúci auto.
- Vytvorte typ entity reprezentujúci vlastníka auta, ktorý je súkromnou osobou alebo firmou.

Príklad 3.4 – Kategória

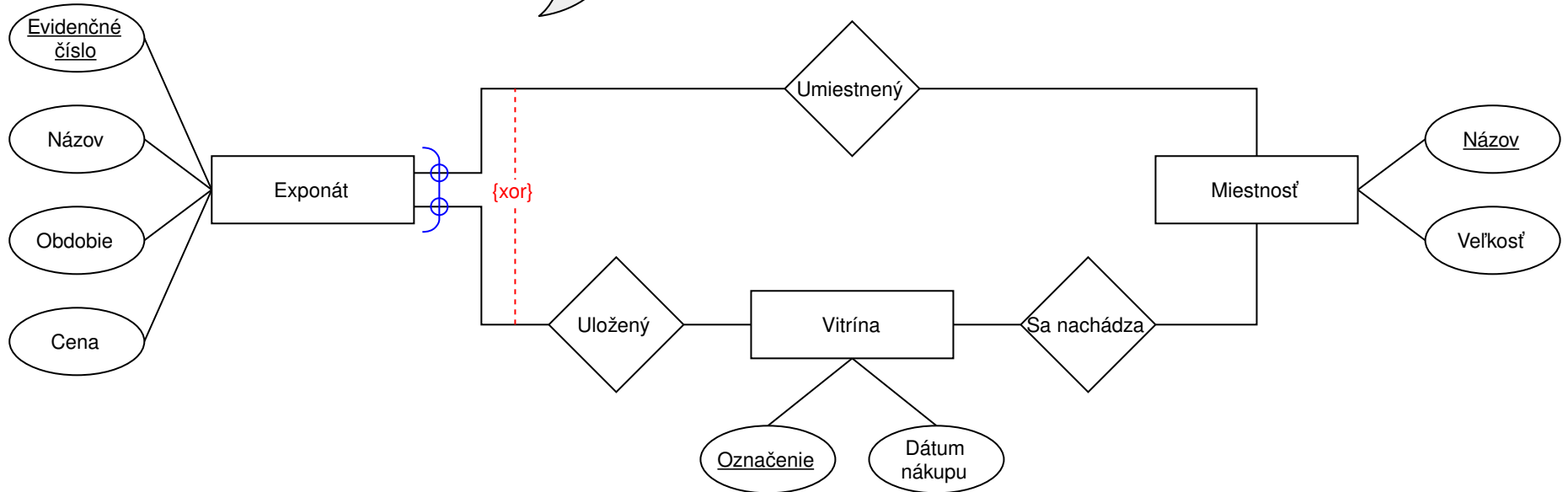
Výlučné vzťahy – Príklad 3.5 – Umiestnenie exponátu

Modelujte umiestnenie exponátov v múzeu. Exponát môže byť umiestnený vo vitríne, alebo na zemi. Zapíšte vzájomnú výlučnosť týchto dvoch možností.

Výlučné vzťahy – Príklad 3.5 – Umiestnenie exponátu

Výlučné vzťahy:
entita môže byť len v jednom z navzájom sa vylučujúcich typov vzťahu.

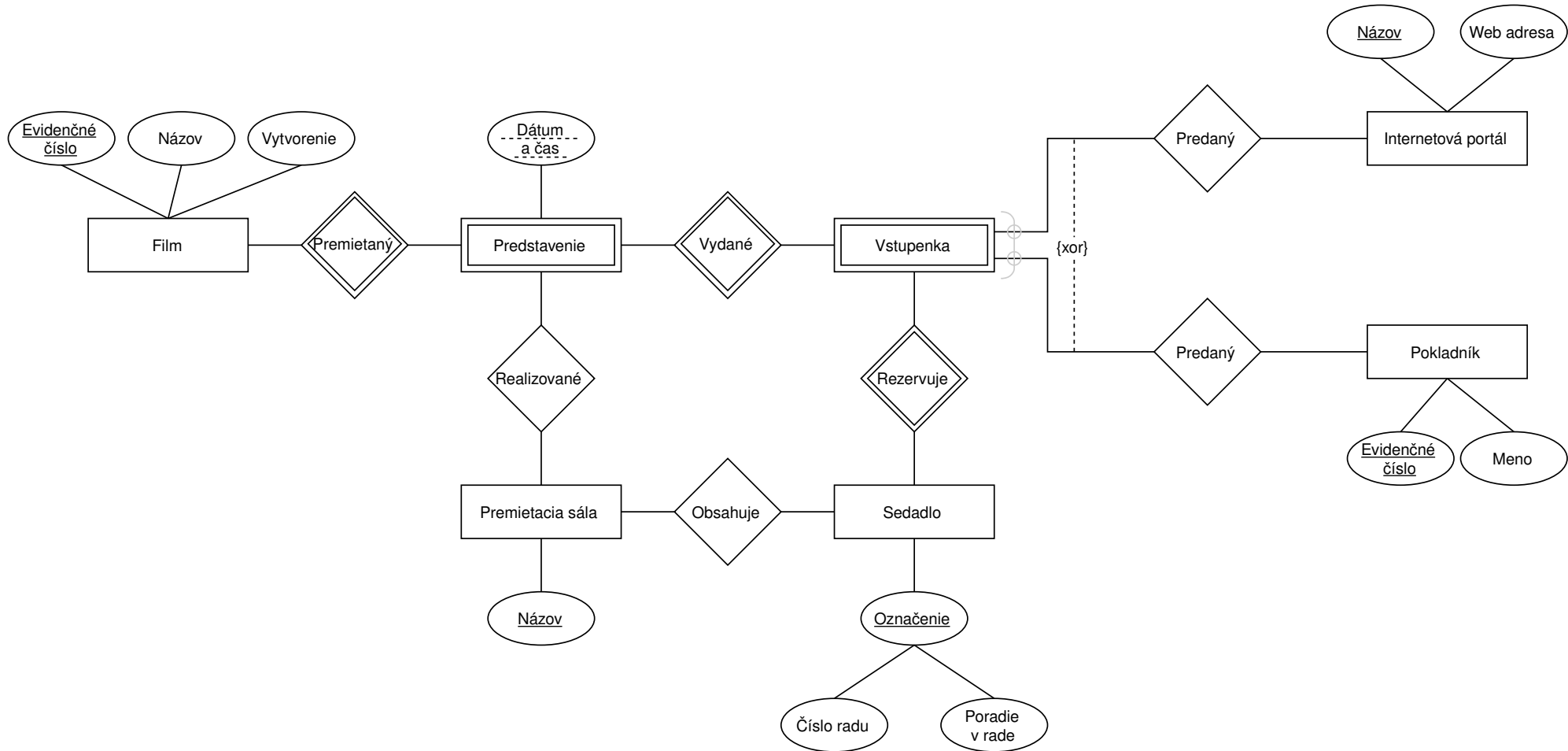
Pre označenie výlučných typov vzťahu existujú rôzne značenia.
Napríklad:

Výlučné vzťahy – Príklad 3.6 – Predaj vstupeniek

- Vytvorte model reprezentujúci predaj vstupeniek na premietanie filmov v kine. Vstupenka môže byť predaná cez internetovú stránku, alebo pokladníkom v kine.
- Do modelu doplňte obmedzenie, že vstupenka môže byť predaná výlučne len cez internetovú stránku, alebo len pokladníkom.

Výlučné vzťahy – Príklad 3.6 – Predaj vstupeniek

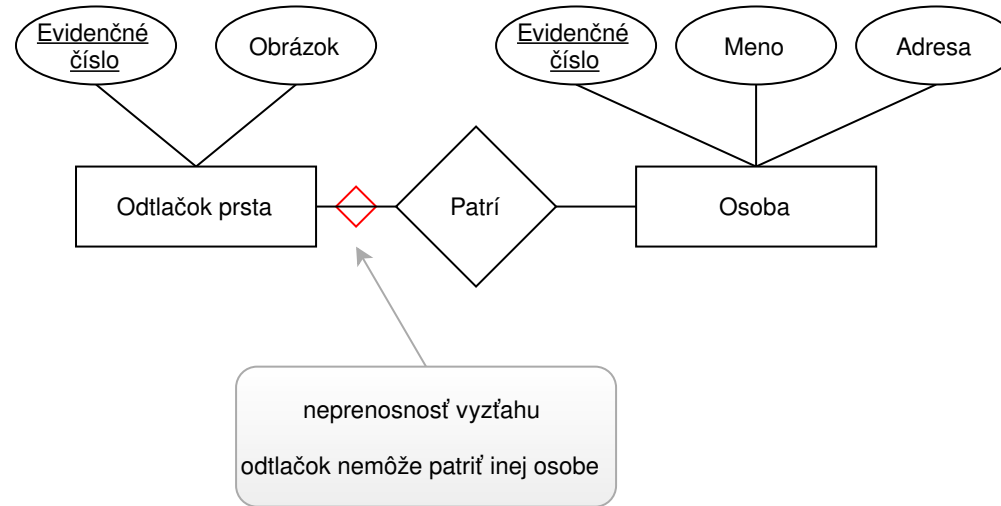

Neprenosnosť vzťahu – Príklad 3.7 – Odtlačok prsta

- Reprezentujte vzťah osoby a odtlačku prsta.
- V diagrame definujte pravidlo, že odtlačok prsta nemôže zmeniť osobu, ktorej patrí.

Neprenosnosť vzťahu – Príklad 3.7 – Odtlačok prsta

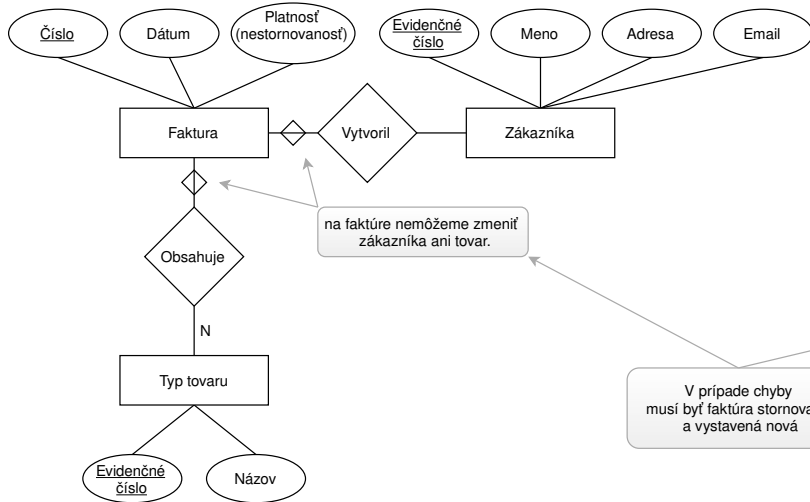

Neprenosnosť vzťahu – Príklad 3.8 – Faktúra

- Vytvorte model, reprezentujúci vystavenie faktúry pre zákazníka, na zakúpené tovary.
- Definujte obmedzenie, že na už vystavenej faktúre sa nesmú meniť údaje o objednávke, zákazníkovi, ani tovaroch.

Neprenosnosť vzťahu – Príklad 3.8 – Faktúra

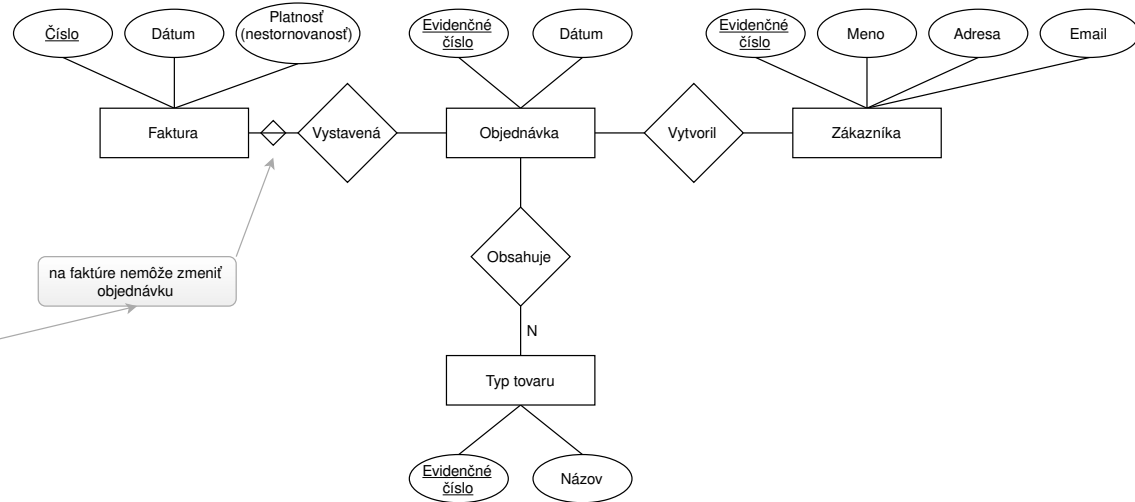
1. riešenie

na faktúre nemôžeme zmeniť
zákazníka ani tovar.

V prípade chyby
musí byť faktúra stornovaná
a vystavená nová

2. riešenie

na faktúre nemôže zmeniť
objednávku

V prípade chyby
musí byť faktúra stornovaná
a vystavená nová

Agregácia a kompozícia

- v ER modely sa nepoužíva často, ale používa sa v UML
- príklady
  - tím zamestnancov – agregácia
  - účet v banke – kompozícia